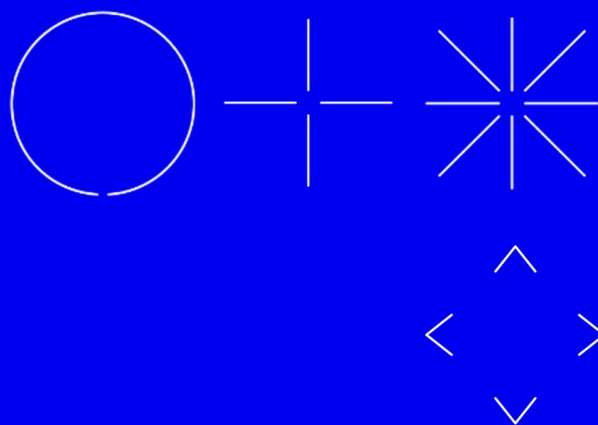

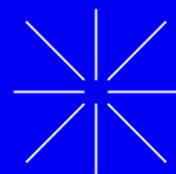

VÄLISMINISTEERIUM

Välispoliitika programmi 2027-2030 PROJEKT

Tallinn 2026

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

Sisukord

1. Välispoliitika programmi üldinfo	2
2. Sissejuhatus	3
3. Hetkeolukorra analüüs ja olulised tegevused	5
3.1 Hetkeolukorra analüüs (2025)	5
3.2. Olulised tegevused	8
4. Välispoliitika programmi eesmärk ja mõõdikud	9
5. Rahastamiskava perioodiks 2027-2030	11
6. Programmi tegevused ja tegevuste täitmise analüüs	12
Programmi tegevus 1: Välis- ja julgeolekupoliitika	12
Programmi tegevus 2: Eesti globaalsed välispoliitilised huvid	13
Programmi tegevus 3: Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika	14
Programmi tegevus 4: Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia	14
Programmi tegevus 5: Arengukoostöö ja humanitaarabi	16
7. Programmi juhtimiskorraldus	17
LISA 1. Programmi Välispoliitika ja programmi tegevuste 2025.a. eelarve täitmine	18
LISA 2. Välispoliitika programmi teenuste kirjeldus	19

Programmi koostaja ja vastutaja	Välisministeerium, rahandusosakond
Programmi eelnõu valmimise aeg	30.09.2026
Vormi sisu kasutamise selgitus	Info on sisendiks riigi eelarvestrateegia (RES) ja riigieelarve seaduse (RE) dokumentide koostamisele. Programmi eelnõu täiendatakse kinnitatud RES-ist ja RE-st lähtuvalt. Programmi kinnitab minister käskkirjaga.

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

1. Välispoliitika programmi üldinfo

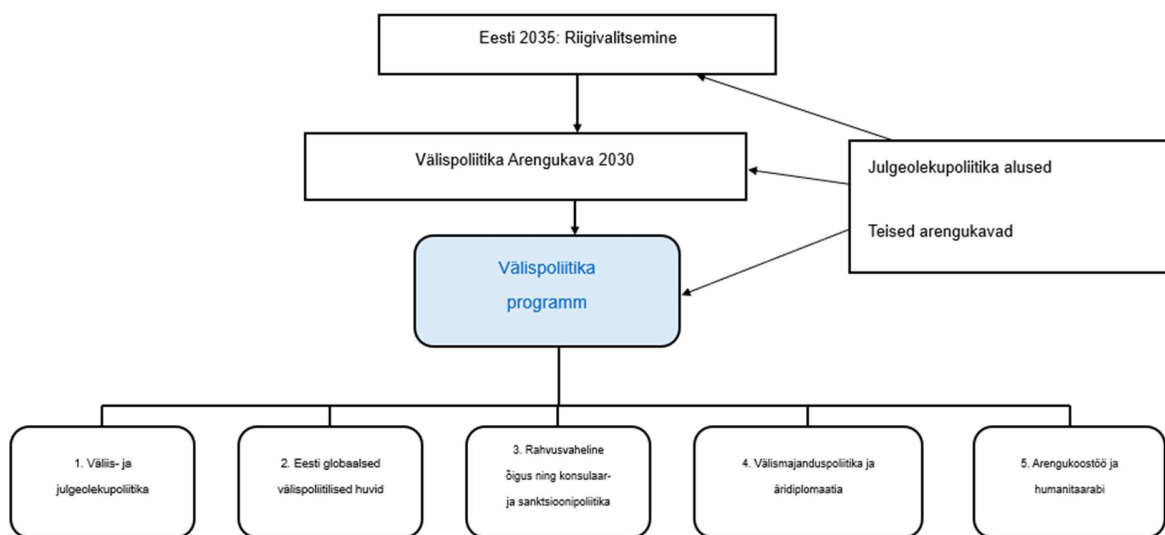
Tulemusvaldkond	VÄLISPOLIITIKA
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimine läbi aegade, Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse kindlustatus rahvusvahelistes suhetes; heaolu kasv Eestis ning eestlaskonna huvide kaitse võõrsil; Eesti kasvav panus üleilmsesse kestlikku arengusse.
Valdkonna arengukava	Välispoliitika arengukava 2030
Programmi nimi	VÄLISPOLIITIKA PROGRAMM
Programmi eesmärk	Edendada Eesti huvide kaitset ning kestliku arengu eesmärkide saavutamist välispoliitika ja välissuhtluse kaudu.
Programmi periood	2027-2030
Peavastutaja	Välisministeerium
Kaasvastutajad	HTM, JDM, KAM, KLIM, KUM, MKM, RAM, RPM, SIM, SOM, Riigikantselei, Vabariigi President

2. Sissejuhatus

Välispoliitika programmi eesmärk on edendada Eesti huvide kaitset ning kestliku arengu eesmärkide saavutamist välispoliitika ja -suhtluse kaudu. Programm on koostatud „Välispoliitika arengukava 2030“ alusel ja selle rakendamiseks ning on kooskõlas valdkondlike arengukavadega ning strateegias „Eesti 2035“ valdkonnas „Riigivalitsemine“ käsitletud tulevikusuundumuste ja tegevustega.

Välispoliitika 2027-2030 programmi moodustavad viis programmitegevust¹ (Joonis 1):

- Välis- ja julgeolekupoliitika;
- Eesti globaalsed välispoliitilised huvid;
- Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika;
- Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia;
- Arengukoostöö ja humanitaarabi.

Joonis 1: Välispoliitika programmi tegevused ja seos Eesti 2035 „Riigivalitsemisega“.

Programmiga soovitakse mõjutada valdkonna eesmärke:

- Regionaalne julgeoleku tagamine;
- Eesti huvide kaitsmine rahvusvahelistes suhetes;
- Eesti maine ja mõjukuse kasv;
- Eesti ekspordipotentsiaali realiseerimine;
- Eesti stabiilse ja soodsa ärikeskkonna mõju võimendamine;
- Konsulaartenuste kliendimugavus ja kulutõhusus;
- Välismaal elava eestlaskonna suurem kaasatus;
- Rahvusvaheliste kohustuste täitmine arengukoostöö valdkonnas (0,33% RKTst);
- Arengukoostöö ja humanitaarabi mõju kasv;
- Partnerriikide positiivne areng;

¹ 2026.a. programmi tegevuste nimetusi muudeti

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

Välispoliitika valdkonna kirjeldamisel ning tegevuste kavandamisel on arvestatud „Välispoliitika arengukava 2030“ ja strateegia „Eesti 2035“ järgmiste suundumustega:

- vastuseis euroopalikule väärtusruumile on suurenenud;
- pinged rahvusvahelistes suhetes kasvavad (üleilmastumise mõjud, muutuva iseloomuga konfliktid, jõu kasutamine, radikaliseerumine, terrorism, majanduslik ebavõrdsus ja ebaseaduslik ränne);
- majanduse, innovatsiooni, tehnoloogia, tööstuse jõujooned maailmas on muutumas, esile tõusevad uued piirkonnad;
- läänemaailma rahvastik väheneb ja vananeb, suureneb ränne ning töökohtade mobiilsus;
- globaalne rahvastiku juurdekasv, tarbimise kasv ja piiratud loodusvarade suurem kasutus ning kliimamuutused seavad surve alla keskkonnale;
- uute tehnoloogialahenduste ja digitaalse majanduse osakaal suureneb, millest tulenevalt suurenevad ka tehnoloogiast tulenevad riskid.

Tabel. Välispoliitika 2027.a. eelarve (1.okt 2026), peamised tegevused ja mõõdikud

	2027 eelarve, tuh.eur	Peamised programmitegevused (märksõnad)	Mõõdikud/2025.hetkeseis: punasega- alla sihi; uus mõõdik
Välispoliitika programm ja tegevused	-110 328		Eesti julgeolek tagatud
			Julgeolekupoliitiline kuvand rv meedias
			Eesti elanike teadlikkus välispoliitikast
...Välis- ja julgeolekupoliitika	-28 579	1. Välis- ja julgeolekupoliitika seisukohad 2.NATO, EL ja Põhja-Balti ning bilateraalne koostöö 3.Hübrüidrünnakud	Liitlaste kohalolu Eestis
			Diplomaatilised kontaktid võtmeliitlastega
			Suutlikkus kujundada ELi ja NATO välispoliitikat
...Eesti globaalsed välispoliitilised huvid	-23 063	1. Majandusjulgeolek 2.ÜRO jt organisatsioonid 3.Digi-küberdiplomaatia 4.Ühendatus, kliima, globaalne eestlus	Eesti võimekus mõjutada rv org poliitikat
...Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika	-16 510	1.Rahvusvaheline õigus; ÜRO põhikiri; 2.Konsulaarteenused ja -abi 3.Sanktsioonid	Konsulaarteenustega rahulolu
...Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia	-12 482	1.Äridiplomaatia 2.Eksport ja investeeringud 3. Lepingute keskkond	Ekspordi (kaubad ja teenused) väärtuse muutus
			Eesti suutlikkus kujundada EL väliskaubanduspoliitikat
...Arengukoostöö ja humanitaarabi	-29 335	1.Arengukoostöö poliitika 2.Ukrainaga koostöö 2.Arenguabi toetused	Eesti rahaline panus arengukoostöösse
			Eesti elanikkonna teadlikkus ja toetus rv arengukoostööle

3. Hetkeolukorra analüüs ja olulised tegevused

3.1 Hetkeolukorra analüüs (2025)

Aruanne võtab kokku välisministeeriumi tegevuse üheksa suurema märksõna kaudu, mis kirjeldavad olulisemaid suundumusi ja toimunud:

- I. Ukraina toetamine ja õiglase ning püsiva rahu saavutamine
- II. Venemaale agressiooni hinna tõstmine
- III. Transatlantilise suhte teisenemine, NATO kollektiivkaitse ja Euroopa kaitsevõime
- IV. Uue Põhjala kujunemine
- V. Euroopa Liidu strateegilised arengusuunad: laienemine, eelarve ja õigusriik
- VI. Euroopa ja Eesti globaalne tegevus muutavas rahvusvahelises keskkonnas
- VII. Usaldusväärne ühendatus, kliimamuutused, küber- ning digidiplomaatia
- VIII. Äridiplomaatia, tugi ettevõtjatele ja uute eksporditurgude leidmine
- IX. Konsulaartoimingud, üleilmse eestluse hoidmine ja kultuuridiplomaatia

I Ukraina toetamine ja õiglase ning püsiva rahu saavutamine

Jätkub Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu. Eesti jaoks on kaalul eksistentsiaalse tähtsusega küsimused, sest sõja tulem määrab Euroopa julgeolekukorralduse pikkadeks aastateks. 2025. aastal jätkas Venemaa intensiivset lahingutegevust ning ründas massiliselt Ukraina energiataristut ja tsiviilobjekte. Olulise muutuse tõi kaasa president Donald Trumpi ametisse astumine 2025. aasta jaanuaris ja USA asumine rahukõneluste vahendaja rolli. See muutis USA suhteid Ukraina, Venemaa ja Euroopa riikidega ning mõjutas USA seisukohti rahvusvahelistes organisatsioonides, kus loobuti varasemast selgest Ukraina toetamisest. Kieli Maailmamajanduse Instituudi raporti kohaselt vähenes USA sõjaline abi Ukrainale 2025. aastal 99%. Eesti töötab selle nimel, et Euroopa riigid jätkaksid Ukraina igakülgset toetamist ja aitaksid täita USA-st tekkinud tühimikku. Sama raporti järgi kasvas Euroopa sõjaline abi Ukrainale 2025. aastal 67%, mis aitas hoida üldise toetuse suhteliselt stabiilsena. 2025. aastal tõusid esile uued teemad: rahukõnelused, Ukraina tahtekoalitsioon ning sõjalise abi jätkumise tagamine. Eesti pikaajalised prioriteedid on Ukraina lõimimine EL-i ja NATO-ga, riigi ülesehitamine, humanitaarabi, küberkaitse tugevdamine ning vastutuse tagamine Venemaa toimepandud kuritegude eest.

II Venemaale agressiooni hinna tõstmine

Eesti seisukoht on olnud sõja algusest peale selge: rahu eeldab survet agressorile. 2025. aastal olid peamised vahendid selleks sanktsioonid, Venemaa varilaevastiku tegevuse piiramine, EL-i tollitariifid ning Venemaa külmutatud varade kasutuselevõtt. Sanktsioonidel on reaalne ja süvenev mõju Venemaa majandusele. Oluline muutus sanktsioonipoliitikas oli USA eemaldumine senisest üsna ühtsest G7 ja Euroopa Liidu koalitsioonist. Vastukaaluks suurendas Euroopa Liit koos Ühendkuningriigi ja Kanadaga survet Venemaale ning võttis 2025. aasta jooksul vastu neli sanktsioonipaketti, sealhulgas ulatuslikud meetmed energiasektori ja finantssektori vastu. Esmakordselt kiideti 2025. aasta detsembris sanktsioonipakettide väliselt heaks ka varilaevastiku laevade ja nendega seotud isikute lisamine sanktsioonide nimekirja. Eesti seisab järjekindlalt selle eest, et sanktsioonipaketid oleksid sisulised ja mõjusad.

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

III Transatlantilise suhte teisenemine, NATO kollektiivkaitse ja Euroopa kaitsevõime

Eesti on pikka aega lähtunud seisukohast, et veenva heidutuse ja sõjalise kaitse tagab NATO kollektiivkaitse, mille keskne element on USA kaasatus Euroopa julgeolekusse. President Trumpi teise administratsiooni ajal on transatlantiline julgeolekusuhe teinud läbi suurima muutuse alates NATO loomisest. USA rõhutas, et Euroopa peab võtma suurema vastutuse oma julgeoleku eest ega saa enam loota, et USA kompenseerib liitlaste puudujääke; samas teatas administratsioon, et USA ei lahku NATO-st ning jätkab liitlaste toetamist kriitiliste võimetega.

IV Uue Põhjala kujunemine

Maailma uus geopoliitiline reaalsus eeldab Euroopalt seniste lähtekohtade ümbermõtestamist ja otsustavamat tegutsemist. Positiivse arenguna on sarnase kultuurilis-poliitilise identiteedi pinnalt kujunemas nn uus Põhjala, mis hõlmab viit Põhjamaad, kolme Balti riiki ning Poolat ja Saksamaad. Kasvanud on huvi Põhjala-Balti koostööformaadi (NB8) vastu nii Euroopas kui ka kaugemal, sealhulgas Kanadas ja Austraalias. Eesti, kes alustas 2026. aastal NB8 eesistumist, seadis eesmärgiks tugevdada formaadi rolli poliitilise koordineerimise keskse platvormina, süvendada piirkondlikku lõimumist ning kasvatada koostöö nähtavust rahvusvahelisel tasandil. Samuti panustab Eesti aktiivselt sellesse, et ajakohastada olemasolevaid piirkondlikke koostööraamistikke – nagu Läänemeremaade Nõukogu, EL Läänemere strateegia ja Balti Nõukogu –, et vältida dubleerimist ning viia nende tegevus vastavusse muutunud julgeolekukeskkonnaga. Polaaralad – Arktika ja Antarktika – on omandanud üha suurema julgeoleku- ja geopoliitilise tähtsuse. Arvestades, et Arktika ja Läänemere julgeolek on omavahel tihedalt seotud, nimetas välisministeerium 2025. aastal ametisse Arktika eriesindaja.

V Euroopa Liidu strateegilised arengusuunad: laienemine, eelarve ja õigusriik

Eesti järjepidev poliitika on toetada Euroopa Liidu laienemist, mis põhineb ühistel väärtustel, tingimuslikkusel ning kandidaatriikide saavutustel. 2025. aastal toimus laienemisprotsessis edasimineku. Eesti toetas Euroopa Komisjoni soovitusi avada Ukrainaga ja Moldovaga liitumisläbirääkimiste esimene klaster ning liikuda seejärel kiiresti edasi ka ülejäänud klastritega. Samuti toimus areng Albaania ja Montenegro suunal. Eesti hindas positiivselt Euroopa Komisjoni 2025. aasta juulis esitatud ambitsioonikat ettepanekut Euroopa Liidu pikaajaliseks eelarveks aastateks 2028-2034, mis kajastas Eesti jaoks olulisi prioriteete.

VI Euroopa ja Eesti globaalne tegevus muutavas rahvusvahelises keskkonnas

Reeglitel põhineva maailmakorra nõrgenemise tingimustes on Eesti tegevus rahvusvahelistes organisatsioonides keskendunud nende väärtuste ja põhimõtete kaitsmisele, mis tagavad meie vabaduse ja julgeoleku. Oluliseks saavutuseks oli Eesti valimine ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks aastateks 2026-2028. Euroopa rahvusvahelise positsiooni tugevdamiseks on vajalik partnerluste mitmekesistamine, vastastikustel huvidel põhineva koostöö laiendamine, sõltuvuste vähendamine ning mõju suurendamine teistes maailmajagudes. 2025. aastal sõlmitud EL-i kaubanduslepped Indiaga ja Mercosuriga, samuti humanitaarabi- ja arengukoostöö reformimine on osa sellest strateegiast. Uue prioriteedina on esile kerkinud kriitiliste toorainete kättesaadavus ja varustuskindlus. Euroopa Liidu ühtsusele esitas väljakutse

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

sõja jätkumine Lähis-Idas. Eesti ei saa maailmas toimuvatest muutustest kõrvale jääda ning avas 2026. aastal viis uut saatkonda: Jerevan, Chişinău, Bakuu, Brasília ja Nairobi.

VII Usaldusväärne ühendatus, kliimamuutused, küber- ning digidiplomaatia

Eesti on jätkuvalt tugevama ühendatuse eestkõneleja, eriti olukorras, kus ühendatus omab üha selgemat julgeolekumõõdet. Aktiivne tegutsemine ühendatuse ja kliimadiplomaatia valdkonnas suurendab Eesti rahvusvahelist nähtavust, laiendab koostöövõimalusi liitlaste ja partneritega ning loob eeldused Eesti ettevõtete paremaks toetamiseks välisturgudel. Piiriülene transporditaristu ei ole enam pelgalt majandusprojekt, vaid on otseselt seotud sõjalise liikuvuse, liitlasvägede vastuvõtuvõime ja Euroopa kerkusega. Sellest lähtuvalt püsis Rail Baltic 2025. aastal Eesti, Läti ja Leedu koostöö keskse prioriteedina. Kolme Mere Algatus (3SI) kujunes oluliseks platvormiks põhja-lõunasuunalise taristu arendamisel Läänemere Must merele. 2025. aasta detsembris saavutati Euroopa Liidu Eesti jaoks oluline poliitiline kokkulepe Venemaa maagaasi impordi lõpetamiseks. Kliimadiplomaatia oli 2025. aastal keeruline, põhjuseks Ameerika Ühendriikide lahkumine Pariisi kliimalepest, fossiilkütuste senisest jõulisem esiletõus ning mitmete rahvusvaheliste protsesside seiskumine. Euroopa Liidu kliimapolitiikas nihkus rõhuasetus enam majanduslikele ja energiapõhisele kaalutlustele. ÜRO tasandil panustas Eesti aktiivselt küberjulgeoleku, tehisintellekti halduse ja interneti valitsemise rahvusvaheliste raamistikute kujundamisse, toetades rahvusvahelise õiguse kohaldamist küberruumis ning avatud ja inimõigustel põhinevat digikeskkonda. Eesti tugevdas oma rahvusvahelist rolli digi- ja küberdiplomaatias, sealhulgas osaledes globaalse tehisintellekti dialoogi juhtimises, arendades GovStacki algatust ning laiendades Tallinna küberdiplomaatia suvekooli haaret. Samaaegselt on Eesti koos partneritega seisnud vastu Venemaa püüdlustele õhnestada rahvusvahelisi kübernorme ning panustanud Euroopa Liidu tasandil poliitilise ühtsuse ja küberheidutuse tugevdamisse. Välisministeeriumil on oluline roll ka Eesti rahvusvahelise lipuürituse Tallinn Digital Summit korraldamisel.

VIII Äridiplomaatia, tugi ettevõtjatele ja uute eksporditurgude leidmine

Eesti strateegiline pikaajaline eesmärk on mitmekesistada eksporditurge ning toetada ettevõtete sisenemist Euroopa Liidu välistele turgudele. 2025. aasta oli äridiplomaatia vaates väga intensiivne, mida mõjutas nii Euroopa Liidu taasterahastu vahendite kasutamise viimane täisaasta kui ka vajadus kujundada uus koostöömudel Välisministeeriumi ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) vahel. Välisministeeriumi äridiplomaatiline tegevus toetas 2025. aastal 1006 Eesti ettevõtet. Taasterahastu toel avati uued ettevõtluskeskused neljas linnas, viidi lõpule planeeritud riigistrateegiad ning enamik rahvusvahelisi turundus- ja kommunikatsioonikampaaniaid. Eriti tulemuslikuks osutusid majandusajakirjanike visiidid Eestisse. Samas tõi ettevõtjate üha professionaalsem toetamine kaasa töö sisu muutumise: äridiplomaatia on liikunud klassikalisest diplomaatilisest tegevusest enam projektijuhtimise, analüüsi ja uute tehnoloogiliste lahenduste kasutamise suunas. See eeldab uusi oskusi, mis ei kattu täielikult välisteenistuse traditsioonilise profiiliga. Sellest tulenevalt on muutunud keerukamaks majandusdiplomaatide värbamine nii peamajja kui ka prioriteetriikide saatkondadesse, mistõttu on kasvanud vajadus kaasata spetsialiste väljaspool välisteenistust.

IX Konsulaartoimingud, üleilmse eestluse hoidmine ja kultuuridiplomaatia

2025. aastal püsis Välisministeeriumi peamajas ja välisesindustes tehtud konsulaartoimingute arv eelmise aastaga võrreldes samal tasemel, ulatudes kokku 61 583 toiminguni. Samuti jäi stabiilseks menetletud viisataotluste arv (14 731). Positiivse arenguna vähenes konsulaarabi vajadus ligikaudu 5%, millele aitasid kaasa ministeeriumi järjepidev ennetustegevus ning reisijate teadlikkuse kasv.

Üleilmsete eestlaste sidemete hoidmisel ja tugevdamisel kodumaaga mängisid 2025. aastal kesksel rolli kaks suursündmust – laulu- ja tantsupidu ning kultuurfestival ESTO. Emotsionaalse sideme kõrval on oluline tegeleda ka praktiliste takistustega, mis piiravad välismaal elavate eestlaste võimalusi hoida tihedat kontakti Eestiga. Mitmed üleilmsele eestlaskonnale suunatud üritused ja programmid keskendusid nende kitsaskohtade adresseerimisele. Eesti kultuurielus oli 2025. aasta märgiline: tähistati helilooja Arvo Pärdi 90. sünnipäeva ning 500 aasta möödumist esimese eestikeelse trükiteksti ilmunisest. Välisesindustes korraldusel või toel toimus kümneid kultuuriüritusi ning enamik saatkondi kasutas neid tähtpäevi oma kultuuridiplomaatia fookusteemadena. 2026. aastal avati Torontos Eesti kogukonna maja KesKus.

3.2. Olulised tegevused

Olulisemad tegevused seostuvad valdkonna arengutega, mis on toodud eelmises peatükis „Hetkeolukorra analüüs“.

Peamised eelseisvad väljakutsed on järgmised:

- ÜRO hartal ja rahvusvahelisel õigusel põhineva maailmakorra jätkuv ohustatus ja nõrgenemine ning rahvusvaheliste konfliktide kasv.
- Venemaa jätkuv agressioon Euroopas – sõda Ukraina vastu ja laiemalt mõjutustegevus ning hübriidrüünded nii lääneriikide kui demokraatliku maailmakorralduse vastu.
- Ukraina toetamine ja Venemaa agressiooni vastustamine ja selle hinna tõstmine. Vastutuse kohaldamine Ukraina suhtes toimepandud kuritegude eest.
- USA muutunud seisukoht Euroopa julgeoleku tagamisel.
- Euroopa toimetulek uue geopoliitilise reaalsusega, oma vastutuse suurendamine ja kaitsevõime tugevdamine. Uue Põhjala kujundamine.
- Eesti nähtavuse ja mõju tugevdamine maailmas.
- Jätkuv Eesti ekspordi ja investeringute toetamine keerulises geopoliitilises olukorras.
- Rahvusvaheliste humanitaarkriiside süvenemine ja arengukoostöö reformimine.

Planeerimisperioodi 2027-2030 olulisemad tegevused on järgmised:

- **Ukraina igakülgne toetamine ja Venemaa agressiooni hinna tõstmine.** Toetame Ukraina iseseisvust, Euroopa Liidu ja NATO suunalist lõimumist ning taastamist ja ülesehitamist, jätkates samal ajal Venemaa diplomaatilist ja majanduslikku survestamist, sanktsioonide tugevdamist ning varilaevastiku tegevuse piiramist. 2027. aasta jaanuaris toimub Tallinnas Ukraina Ülesehituskonverents, mille eesmärk on aidata Ukrainal valmistuda rahuks

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

- **Põhjala ja Balti (NB8) riikide koostööd tugevdamine ning piirkonna mõju kasvatamine Euroopas ja mujal maailmas.** Aitame viia NB8 koostöö järgmisele tasemele eelkõige julgeoleku-, majandus-, digi- ja kultuurivaldkonnas, et meie piirkonna ühine hääl kõlaks Euroopa otsustes senisest veel tugevamalt. Euroopa riskitaju ja otsustusvõime kujundamisel mängib üha tugevamat rolli Uus Põhjala, mille moodustavad viis Põhjala ja kolm Balti riiki ühes Poola ja Saksamaaga.
- **Seisame reeglitel põhineva maailmakorra ja rahvusvahelise õiguse eest.** Eesti julgeolek sõltub maailmast, kus riikide suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust austatakse ning agressiooni ja rahvusvaheliste kuritegude toimepanijad võetakse vastutusele. Väikeriigi jaoks on tugev rahvusvaheline õigus ise julgeolekugarantii.
- **Aitame Eesti ettevõtetel maailmas kasvada.** Tugevdame majandusdiplomaatiat nii lähi- kui ka kaugematel turgudel, et avada Eesti ettevõtetele uusi ekspordivõimalusi ning kasvatada kõrge lisandväärtusega kaupade ja teenuste ekspordi.
- **Hoiame Eesti eestvedaja rolli digi-, küber- ja tehisintellekti küsimustes.** Kasutame Eesti senist tugevust digi- ja kübervaldkonnas, osaledes aktiivselt rahvusvaheliste kübERNormide ja tehisintellekti kasutamise reeglite kujundamisel.
- **Jätkame arengukoostöö ja humanitaarabiga seal, kus Eesti panust kõige enam vajatakse.** Lähiaastate keskmes on Ukraina pikaajaline ülesehitamine, kuid säilib ka võime reageerida humanitaarkriisidele ja katastroofidele mujal maailmas. Ukraina vajadused arengukoostöö ja ülesehituse vallas jäävad sõja lõppedes kõrgeks pikaks perioodiks ning eesmärk on olla selles küsimuses diplomaatiliselt aktiivne läbi praktilise kohalolu ning projektide elluviimise kaudu.

4.Välispoliitika programmi eesmärk ja mõõdikud

Välispoliitika programmi eesmärk on edendada Eesti huvide kaitset ning kestliku arengu eesmärkide saavutamist välispoliitika ja -suhtluse kaudu.

Tabel 1. Välispoliitika programmi põhimõõdikud

Programmi eesmärk	Edendada Eesti huvide kaitset ning kestliku arengu eesmärkide saavutamist välispoliitika ja -suhtluse kaudu							
Programmi mõõdikud	Tegelik			Sihtase				
	2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030
1.Eesti julgeolek, iseseisvus, sõltumatus, territoriaalne terviklikkus ja põhiseaduslik kord	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

välise ohtude vastu tagatud <i>Allikas: Välisministeerium</i>								
2.Eesti julgeolekupoliitiline kuvand rahvusvahelises meedias (positiivseid kajastusi DE, FR, UK ja US meedias) skaalal posit- neutr- neg) ² <i>Allikas: RK SITKE</i>	26%	29%	19%	>=10%	>=10%	>=10%	>=10%	>=10%
Eesti elanike teadlikkus välispoliitikast („pigem hästi“ ja „väga hästi“ on kursis) <i>Allikas: Välisministeerium raport</i>	-	62%	61%	>=65%	>=65%	>=65%	>=65%	>=65%

1. Eesti julgeolek, iseseisvus, sõltumatus, territoriaalne terviklikkus ja põhiseaduslik kord välise ohtude vastu on jätkuvalt tagatud.
 - Eesti julgeoleku ja majandusliku heaolu tugisambad on liikmelisus NATO ja ELs, tihe liitlассuhte lääne suurriikidega ja Põhjala-Balti piirkonna üha tugevam lõimimine kõigis valdkondades;
 - Regionaalset julgeolekut on suurendanud Rootsi ja Soome liitumine NATO-ga 2023-2024.aastal;
 - 2025. aasta juunis toimunud NATO Haagi tippkohtumisel lepiti kokku alliansi riikide kaitsekulutuste sihttaseme tõstmine 5%ni SKPst;
 - Õhupiiri rikkumised Eesti jt riikide suhtes viisid NATO täiendavate kaitse- ja heidutusmeetmete kehtestamisele ja õhukaitsepoliitika tugevdamisele;
 - Põhjala-Balti (NB8) formaat võimaldanud ühishuve paremini kaitsta ja heidutus- ning kaitsehoiakut tugevdada.
2. Eesti julgeolekupoliitiline kuvand rahvusvahelises (USA, Ühendkuningriik, Saksamaa, Prantsusmaa) meedias.
 - Eesti julgeolekupoliitilist kuvandit hindab Riigikantselei iga-aastase seireraportiga;
 - Ülevaade käsitleb julgeolekupoliitilise kuvandiga seotud teemasid (nt Venemaa agressioon Ukrainas, NATO, küberjulgeolek, valimised, desinformatsioon). Monitooringu fookusest on üldjuhul väljas majanduse, turismi ja kultuuridiplomaatiaga seonduvad teemad;
 - SITKE andmetel oli 2025. aastal Eesti kohta positiivseid kajastusi 19% (2024.a. 29%), mis on 10 protsendipunkti vähem kui 2024.aastal (skaalal 1 kuni 100: positiivsed - neutraalsed – negatiivsed);
 - Neutraalseid kajastusi oli 2025. aastal Eesti kohta 76% (2024.a. 68%) ning negatiivseid 5% (2024. aastal 3%)
 - Jätkuvalt oli Eesti positiivse kuvandi üheks peamiseks põhjuseks Eesti vankumatu poliitiline ja sõjaline toetus Ukrainale; samuti Eesti kui eeskujulik NATO liikmesriik, kes panustab oma kaitsevõime tõstmisesse ja veel lisaks kui teisi inspireeriv innovatiivne digiriik.

² 2024.a. oli positiivseid kajastusi 29%, neutraalseid 68%, negatiivseid 3%.

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

- 2025. aastal mainiti Eesti riigijuhte (president, pea-, välis- ja kaitseminister) vaadeldavate riikide väljaannetes endiselt rohkem kui lõunanaabrite omi (EE 31 065, LV 9476 ja LT 27 956), kuigi ka Eesti kõneisikute silmapaistvus vähenes 37% võrra.
 - **Esmakordselt tõusis esimesele kohale välisminister (kokku 12 528 mainimist)**, teiseks kerkis kaitseminister (7 607) ning peaminister langes kolmandaks (5 633).
3. Eesti elanike enesehinnanguline teadlikkus välispoliitikast on „mõõdukalt hea“ (küsitluse läbiviija Turu-uuringute AS):
2025. aasta 1. raporti järgi:

- 52% peab end Eesti välispoliitikaga „pigem hästi“ ja 10% „väga hästi“ kursis olevaks – kokku 62%;
- Teadlikumaks peavad end mehed, 45-aastased ja vanemad ja kõrgharidusega inimesed. Noorte teadlikkus on pigem madal (49% peab end kursis olevaks).

2025. aasta 2. raporti järgi:

- olid „väga hästi“ või „pigem hästi“ kursis 61% elanikest;
- 36% pigem/üldse mitte kursis olevaks;
- kursisolek on kõrgem meeste ning vanemate seas.

5. Rahastamiskava perioodiks 2027-2030

Tabel 2. Välispoliitika programmi rahastamiskava 2027-2030 (tuhandetes eurodes)

Programmi rahastamiskava	Eelarve	Eelarve prognoos		
	2027	2028	2029	2030
Välispoliitika programmi kulud kokku*	-110,328	-112,299	-112,983	-98,313
Välis- ja julgeolekupoliitika	-28,579	-27,986	-27,926	-28,002
Eesti globaalsed välispoliitilised huvid	-23,063	-22,618	-22,558	-22,634
Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika	-16,510	-16,177	-16,078	-15,972
Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia	-12,842	-15,575	-16,445	-17,483
Arengukoostöö ja humanitaarabi	-29,335	-29,944	-29,976	-14,222

*1. juuniks oli 2027-2030. aasta eelarve prognoos, mis vastab KAISis esitatud rahastamiskavale; 1. oktoobril avalikustatakse programmi kavandi rahastamiskava vastavalt Riigikogule üle antud riigieelarve eelnõule ja vastuvõetud riigi eelarvestrateegiale.

Välisministeeriumi eelarve on riigi eelarvestrateegia 2027-2030 perioodiks stabiilne ning võrreldav 2026. aastaga. Siiski tuleb tähelepanu juhtida asjaolule, et tegemist on tulevikku vaatavalt jätkusuutmatu olukorraga, mis viib ühel hetkel paratamatult diplomaatilise aktiivsuse kokku tõmbamiseni. Rahastuse paigal püsimine järgmise 4 aasta jooksul tähendab reaalselt võimekuse vähenemist sisuliste teemade kaetuse poolest, kuna arvestama peab vajadusega katta mitmeid kasvavaid kulusid, mis tulenevad näiteks välisriikides sõlmitud töölepingutest ja

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

välislähetatute laste koolitamisega kaasnevatest iga-aastastest kallinemistest. Arvestades tänast välis- ja julgeolekupoliitilist olukorda, on võimekuse vähendamise asemel oluline tugevdada välis teenistust ning tagada ka edaspidisteks aastateks eelarve stabiilne kasv, mille abil kaitsta, edendada ja võimendada Eesti välis- ja julgeolekupoliitilisi huve välisriikides.

6.Programmi tegevused ja tegevuste täitmise analüüs

Eesti välispoliitika eesmärgiks on reeglitel ja rahvusvahelisel õigusel põhineva maailmakorra säilimine ning põhiõiguste ja vabaduste kaitse. See eeldab Eesti välis teenistuse võimekust juhtida otsustavalt tähelepanu rahvusvahelise õiguse rikkumistele ja rikkumise toimepanija vastutusele. Oluline on hoida NATO valmidust oma liitlasi vajaduse korral sõjaliselt kaitsta ja toetada ning arendada edasi Euroopa koostöö põhiseid julgeolekustruktuure. Selle tagatiseks on Euro-Atlandi senise tugeva koostöö ja väärtusruumi elujõulisuse hoidmine ja edendamine ning jagatud väärtustel põhinev ELi ja NATO võimalikult suur sisemine ühtsus.

Programmi tegevuste 2025.a. eelarve täitmine on Lisas 1, teenuste kirjeldused on Lisas 2.

Programmi tegevus 1: Välis- ja julgeolekupoliitika

Tegevuse eesmärk	<i>Euro-Atlandi piirkonna julgeoleku kindlustatus ja jagamatus, rahvusvahelise julgeolekukeskkonna stabiilsuse toetamine edendades kahe- ja mitmepoolseid liitlассuhteid ning partnerlusi.</i>							
Tegevuse mõõdikud	Tegelik			Sihtase				
	2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030
1.1.Liitlaste kohalolu Eestis 2016. aasta tasemel Allikas: Välisministeerium	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud
1.2 Sisulised ja regulaarsed poliitilised ja diplomaatilised kontaktid võtmeliitlastega ning suutlikkus kujundada poliitikaid EL ja NATOs Eestile elulistes julgeolekuhuvides. <i>Allikas: Välisministeerium</i>	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud
1.3. Eesti suutlikkus kujundada ELi ja NATO välispoliitikat Allikas: Välisministeerium	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

1.1. Liitlaste kohalolu Eestis 2016. aasta tasemel: Liitlaste kohaolu Eestis oli tagatud liitlaste lahingugrupi, NATO Balti õhuturbemissiooni ja staabieleменти kaudu.

1.2. Sisulised ja regulaarsed poliitilised ja diplomaatilised kontaktid võtmeliitlastega ning suutlikkus kujundada poliitika EL ja NATOs Eestile elulistes julgeolekuhuvides:

Eesti ja võtmeliitlaste suhetes oli 2025. aasta peamiseks märksõnadeks NATO tippkohtumine ja Ukraina toetamine. . 2025 toimunud NATO Haagi tippkohtumisel lepiti kokku uus NATO kaitseinvesteeringute kokkulepe – 5% SKP-st.

1.3. Eesti suutlikkus kujundada ELi ja NATO välispoliitikat:

Haagi tippkohtumisel võeti vastu liidrite ühisavaldus (deklaratsioon), mis sisaldab ka Eesti peamisi eesmäärke: pühendumus kollektiivkaitsale; kaitsekulude märkimisväärne tõus ja selle seos vene ohuga; NATO kestev toetus Ukrainale.

Deklaratsioonis tuuakse välja liitlaste pühendumus kollektiivkaitsesse põhimõtetele vastavalt Washingtoni lepingu artiklile 5 ning kinnitatakse atlandiülest suhet ja NATO otsustavust kaitsta oma miljardit elanikku, kogu Allianssi ning vabadust ja demokraatiat.

Programmi tegevus 2: Eesti globaalsed välispoliitilised huvid

Tegevuse eesmärk	<i>Eesti välispoliitiliste huvide edendamine peamistes valdkondlikes arengutes, mis mõjutavad pikaajaliselt nii Eesti kui laiemalt Euro-Atlandi ala majanduslikku arengut ning reeglitepõhise demokraatia ja inimõigusi austava maailmakorra elujõulisust.</i>							
Tegevuse mõõdikud	Tegelik			Sihtase				
	2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030
2.1. Eesti võimekus mõjutada ÜRO, OSCE, OECD ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide poliitikat <i>Allikas: Välisministeerium</i>	osaliselt tagatud	osaliselt tagatud	osaliselt tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud

2.1. Eesti võimekus mõjutada ÜRO, OSCE, OECD ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide poliitikat 2025. aasta kinnitas, et ÜRO põhikirjal, rahvusvahelistel normidel ja institutsioonidel põhinev rahvusvaheline poliitika hästi ei tööta;

Üha enam tõusid esile erinevad regionaalsed jõukeskused; samas Eesti tegevus rahvusvahelistes organisatsioonides oli suhteliselt edukas: Eesti toetusel on loodud Euroopa Nõukogu Ukraina-vastase agressiooni kahjude register; Eesti ja teiste samameelsete proaktiivse tegevuse tõttu jäi Venemaa valimata või hääletati välja mitmel olulisel rahvusvahelise positsiooni valimisel.

Programmi tegevus 3: Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika

Tegevuse eesmärk	Eesti seisukohad rahvusvahelise ja ELi õiguse üldkõsimumustes on esindatud ja huvid kaitstud. Sanktsioonipoliitika toetab välis- ja julgeolekupoliitiliste eesmärkide täitmist. Konsulaarteenused ja -abi on osutatud kliendisõbralikult ja paindlikult.							
Tegevuse mõõdikud	Tegelik			Sihtase				
	2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030
3.1. Konsulaarteenustega rahulolu (AK) <i>Allikas: Välisministeerium³</i>	69% ⁴	69%	69%	71%	71%	71%	71%	71%

3.1.Konsulaarteenustega rahulolu (Arengukava mõõdik)

2025. aastal jäi võrreldes eelmise aastaga samale tasemele Välisministeeriumis sooritatud konsulaartoimingute arv (61 583) ja menetletud viisataotlused (14 731);

Positiivne oli konsulaarabi vajaduse väike langus (ca 5 %), mille taga on ministeeriumi aktiivne ennetustegevus ja reisijate teadlikkuse kasv;

Konsulaartoimingute arv on olnud juba aastaid languses. Osaliselt on selle põhjuseks üha suurem Eesti riigi pakutavate digilahenduste kasutamine, mistõttu väheneb vajadus pöörduda teenuse saamiseks välisesindusse;

Klientidele on konsulaarteenuse kvaliteet paranenud. Välisministeeriumi algatatud seadusemuudatus on teinud lihtsamaks võõrsil dokumendi kaotanul tagasipöördumiseks vajaliku ajutise reisidokumendi saamise. Alates juunist 2024 on võimalik taotleda tagasipöördumisdokumenti ka videosilla vahendusel, ilma et peaks isiklikult minema Eesti saatkonda või aukonsulaati. Samuti, Eesti kodanikel on võimalus kullerteenuse vahendusel tellida endale pass väljastamiseks peaaegu kõikjale maailmas.

Programmi tegevus 4: Välismaajanduspoliitika ja äridiplomaatia

Tegevuse eesmärk	Eesti on konkurentsivõimeline koht ettevõtte loomiseks ja arendamiseks ning siinsed ettevõtted on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised. Eesti ettevõtted on aktiivsed eksportijad, ettevõtted (Eestis ja mujal) hindavad Eestit tegutsemiskeskonnana kõrgelt							
Tegevuse mõõdikud	Tegelik			Sihtase				
	2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030
4.1. Ekspordi (kaubad ja teenused) väärtus prioriteetsetesse kolmandatesse riikidesse ⁵ (L-Korea, Singapur, Jaapan, Laheriigid, Ukraina)	suurenes	suurenes	suurenes	suureneb	suureneb	suureneb	suureneb	suureneb

³ Vt ka [Tulemusaruanne](#) 2024

⁴ 2021

⁵ Arengukavas on mõõdik „Ekspordi maht kolmandatesse riikidesse“;

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

Abu Dhabi); ⁶ võrreldes eelneva aastaga <i>Allikas: Statistikaamet;</i>								
4.2. Eesti suutlikkus kujundada EL väliskaubanduspoliitikat (geopoliitilise tasakaalu leidmisega)	-	-	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud	tagatud

4.1. Ekspordi (kaubad ja teenused) väärtus valitud kolmandatesse riikidesse (L-Korea, Singapur, Jaapan, Laheriigid, Ukraina) võrreldes eelneva aastaga.

2024. aastal oli kaupade eksport valitud sihtriikidesse (Lõuna-Korea, Singapur, Ukraina, Araabia ÜE, Jaapan, Saudi Araabia, L-Korea, Omaan) 1,08 mlrd eurot; 2025. aastal 1,2 mlrd eurot (kasv 11%); Enim eksporditi Singapuri (kasv 46% võrreldes 2024. aastaga); Eksport mõnevõrra vähenes Ukrainasse, Jaapanisse, Saudi Araabiasse ja Lõuna-Koreasse;

Kaupade ja teenuste eksport, miljonit eurot	2024	2025	Muutus %
Singapur	275,7	403,2	46
Ukraina	321,3	305,6	-5
Araabia Ühendemiraadid	222,1	250,9	13
Jaapan	112,3	108,6	-3
Saudi Araabia	50,2	45,2	-10
Lõuna-Korea	90,60	75,6	-17
Omaan	7,90	11,0	39
Kokku 7 riiki:	1 080,1	1 200,1	11,1

Valmisid ka kõik planeeritud [ekspordistrateegiad](#) sh UK, Qatar, Saudi Araabia, Araabia Ühendemiraadid, Singapur, Indoneesia, Jaapan, Namiibia, India, Botswana, Ukraina, Prantsusmaa, Saksamaa, Korea jt.

4.2. Eesti suutlikkus kujundada EL väliskaubanduspoliitikat (geopoliitilise tasakaalu leidmisega):

Osutati diplomaatilist kaitset ettevõtetele ekspordi sihtriikides ning tagati majandusjulgeolek Eesti ettevõtetele;

Esindati riigi huve Euroopa Komisjonis ja rahvusvahelistes organisatsioonides (DG Trade, UN, OECD) kolmandate riikidega läbirääkimistel;

Osaleti WTO ministeriaalidel ja Euroopa Komisjoni Kaubandusdirektoraadi koosolekutel.

⁶ Eelnevalt oli mõõdik sõnastatud „EIS/MKM/VM koostöös loodud uut eksporti - ekspordi maht“;

Programmi tegevus 5: Arengukoostöö ja humanitaarabi

Tegevuse eesmärk	Eesti panustamine globaalsesse julgeolekusse ja kestlikku arengusse; arengukoostöö ja humanitaarabi mõju ning tõhususe laiendamine.							
Tegevuse mõõdikud	Tegelik			Sihtase				
	2023	2024	2025	2025	2027	2028	2029	2030
5.1. Eesti rahaline panus arengukoostöösse (OECD ODA, % RKT-st) (AK) <i>Allikas: Välisministeerium; OECD DAC</i>	0,28%	0,20%	0,19%	0,24%	0,26%	0,27%	0,28%	0,29%
5.2 Eesti elanikkonna teadlikkus ja toetus rahvusvahelisele arengukoostööle ⁷ <i>Allikas: Välisministeerium Välispoliitika uuringuraport</i>	-	-	76/35%	>76/35%	>76/35%	>76/35%	>76/35%	>76/35%

5.1. Eesti rahaline panus arengukoostöösse (OECD ODA, % RKT-st) (AK):

- OECD mõõdab arengukoostööd ODA rahalise arenguabi suhet Rahvuslikku Kogutoodangusse (RKT; *Gross National Income*);
- 2021. aastal käivitatud Eesti arengukoostöö rakendusasutus Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus (*EstDev*), mis aitab pikaajaliselt jõuda selleni, et Eesti arengukoostöö valdkonda tehtud investeeringud saaksid koostöös erasektoriga tulemuspäraselt rakendatud;
- OECD ODA (*Official Development Assistance*) põhineval meetodikal panustas Eesti 2025. aastal arengukoostöösse 0,19%. Eesti rahvuslikust kogutoodangust (RKT, ingl keeles *Gross National Income (GNI)*).

5.2. Eesti elanikkonna teadlikkus ja toetus rahvusvahelisele arengukoostööle:

- Rahvusvahelisest arengukoostööst teati küsimustiku vastuste põhjal 2024. aastal mõõdukalt;
 - 66% olid sellest teadlikud (s.t. et kolmandik küsitletutest ei osanud hinnangut anda, et kas Eesti panustab sellesse valdkonda piisavalt või mitte);
 - 43% pidas toetust „täiesti piisavaks“.
- 2025. aastal oli rahvusvahelisest arengukoostööst teadlikke 76%:
 - Arengukoostöö puhul peab 35% vastajatest Eesti panust „täiesti piisavaks“;
 - 24% ei oska öelda.
- Kõige olulisematest eesmärkidest tõuseb esile majanduskoostöö ja Eesti ettevõtetele võimaluste loomine.

⁷ Teadlikkus: 100% miinus „mitteteadlikud“: Toetuse piisavus („täiesti piisavalt“ vastused) rahvusvahelisest arengukoostööst (%) Vastajate protsent, kellel oli arvamus (100% miinus „piisavalt“, „liiga vähe“, „liiga palju“, „ei peaks üldse panustama“)

7. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi moodustavad viis omavahel tihedalt seotud programmitegevust, mille eest vastutavad välisministeeriumi neli sisuteemade asekanter: poliitika valdkonna asekanter, globaalvaldkonna asekanter, juriidilise ja konsulaarvaldkonna asekanter ja välismajanduse ja arengukoostöövaldkonna asekanter. Haldusküsimuste asekanter vastutab meetmete vahelise koordineerimise ja tugiteenuste eest. Kogu tulemusvaldkonna ja programmi täitmist juhib välisministeeriumi kanter. Väliseesti kogukonnale suunatud tegevuste ametkondade üleseks koordineerimiseks on koostatud välisministeeriumi eestvedamisel „Üleilmse eestluse tegevuskava 2026-2029“. Arengukoostööd ja humanitaarabi planeerimisel juhindutakse VV poolt heaks kiidetud AKHA strateegiast 2024-2030.

Programm vaadatakse läbi ja seda täiendatakse vähemalt kord aastas. Programmi täitmise kohta antakse aru igal aastal valdkonna tulemusaruandes.

Välispoliitika Programm on seotud järgmiste dokumentidega:

Riigi eelarvestrateegia | Rahandusministeerium (fin.ee)

- Sõjaline riigikaitse ja heidutus
- Ettevõtluskeskkonna programm
- Transpordi ja liikuvuse programm
- Digiühiskonna programm
- Energeetika programm
- Teadmussiirde programm
- Keeleprogramm
- Haridus- ja noorteprogramm
- Keskkonnakaitse ja -kasutuse programm
- Rahatarga riigi programm
- Regionaalpoliitika programm
- Finantspoliitika programm
- Põllumajandus, toit ja maaelu
- Usaldusväärne ja tulemuslik õigusruum
- Kultuuriprogramm
- Spordiprogramm
- Sidusa Eesti Arengukava 2021-2030
- Arengukoostöö ja humanitaarabi strateegia 2024-2030
- Üleilmse eestluse tegevuskava 2026-2029
- Eesti julgeolekupoliitika alused 2026

LISA 1. Programmi Välispoliitika ja programmi tegevuste 2025.a. eelarve täitmine

Tuhat eurot	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine
Välispoliitika programm	-117 710	-135 198	-122 099
...Välis- ja julgeolekupoliitika	-25 811	-30 210	-28 379
...Eesti globaalsed välispoliitilised huvid	-20 418	-23 729	-21 164
...Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika	-20 191	-21 622	-20 489
...Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia	-19 795	-22 320	-19 742
...Arengukoostöö ja humanitaarabi	-31 495	-37 317	-32 325

2025. aasta Välisministeeriumi kulude lõplik eelarve (ilma investeeringuteta) on võrreldes 2024. aasta eelarvega jäänud samasse suurusjärku. Lõplik eelarve kajastab lisaks 2025. aasta alguses kinnitatud riigieelarvele ka aasta jooksul eraldatud vahendeid Vabariigi Valitsuse reservist, lisaeelarvest ning 2024. aastast üle kantud vahendeid. Lisaks võtab lõplik eelarve veel arvesse ka aasta lõpus tehtud eelarve korrigeerimisi, mis on tingitud suuresti välistoetuste eelarvete vastavusse viimisest aasta jooksul avatud sildfinantseerimistest ja ettemakstud toetustest.

2024. aasta riigieelarve kulude vahendeid kanti 2025. aastasse üle summas ca 9,13 mln eurot, millega kaeti suuresti võetud kohustused. Enamik kohustusi oli seotud arengukoostöö ja humanitaarabi mitmeaastaste projektidega, mis kanduvad tekkepõhiselt kuluks järgmistel kalendriaastatel tulenevalt juba otsustatud projektide lõpptähtaegadest. Samuti oli kohustute puhul osaliselt tegemist 2024. aastal korraldatud hangetega infotehnoloogia, diplomaatilise julgeoleku ja haldusvaldkonnas, millega tellitud kaupade ja teenuste kätte saamine jäi 2025. aastasse. Lisaks toodi üle ka prognoositavate liikmemaksude jäägid, kus kõik arved ei saanud 2024. aastal õigeaegselt, tulenedes välispoliitika dünaamilisusest ja otsustest Euroopa Liidus, sh Euroopa Rahurahastu (EPF) väljamaksetest.

2025. aastal eraldati Välisministeeriumile lisaeelarvetega kulusid mahus ca 3,2 mln eurot, millest suurema osa moodustasid äridiplomaatia suunitlusega ärimissioonide, visiitide ja ärisündmuste läbiviimise, Eesti välisesinduste poolt korraldatavate ürituste ja turundus- ning kommunikatsioonitegevuste, Ukraina ülesehitusprojektide ning sinna sisenevate ettevõtete kasvava toetusega seotud täiendavad kulud. Lisaks eraldati ka lisaeelarvega veel täiendavaid kulusid laia riigikaitse valdkonna tugevdamiseks, sh Brüsseli teise öla välja ehituseks. Vabariigi Valitsuse reservist eraldati 2025. aastal vahendeid Eesti KESKUS ehituseks Torontos, ESTO 2025 korraldamise toetamiseks, Moldova kahepoolsete sidemete ja hübriidrünnakute vastase võitlemise tugevdamiseks ning laia riigikaitse valdkonna tegevuste ellu viimiseks, sh riigi välisesinduste toime tagamiseks läbi kriitilise infrastruktuuri ja turvasüsteemide (nii füüsilised kui ka virtuaalsed) uuendamise.

Välisministeeriumi 2025. aasta kulude eelarve täitmine moodustus lõplikust eelarvest 90%. Eelarveaastal jäid tekkepõhiselt kuluks kandmata vahendid, kuna mitmed projektid ja tegevused ületavad kalendriaasta

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

piire. Suurima osa tekkepõhiselt kuluks kandumata eelarve vahendites moodustasid arengukoostöö ja humanitaarabi mitmeaastaste projektide ellu viimine. Nende projektide lõpptähtajad on planeeritud 2026. aastasse. Lisaks jäid kuluks kandumata reservist eraldatud Toronto Eesti KESKUS-e ehituse vahendid, kuna ehitus lõppeb 2026. aasta augustis ning Moldova toetamiseks mõeldud projektide kulud, kuna projekti lõpptähtaeg on 2026. aastal. Eelarve täitmist mõjutas ka prognoositavate liikmemaksude (EPF) väljamaksete edasi lükkumine, tulenevalt välispoliitika dünaamilisusest ja otsustest Euroopa Liidus. Samuti ei kandunud 2025. aastal kuluks kõik teadus- ja arendustegevuse Aasia ja Venemaa suunalised ühekordsed uuringud, mille lõpptähtajad on 2026. aastal. Üle kanduvaid vahendeid kasutatakse 2026. aastal Välispoliitika tulemusvaldkonna ja programmi samade jätkuvate välis- ja julgeolekupoliitiliste eesmärkide ja tegevuste ellu viimiseks.

LISA 2. Välispoliitika programmi teenuste kirjeldus

Teenused aitavad saavutada arengukavas sõnastatud rahvusvahelistes organisatsioonides Eesti huvide kaitsmise ja edendamise ning julgeoleku tagamisega seotud eesmärgid.

1. „Välis- ja julgeolekupoliitika“ programmi tegevuse teenused

Huvisid ja eesmärgid realiseerime läbi nelja teenuse, mida Eesti ühiskonnale osutame: (1) Eesti välis- ja julgeolekupoliitika kujundamine, transatlantilised suhted; (2) koostöö Euroopa riikidega ning EL üldasjad; (3) koostöö ja laiem rahvusvaheline poliitika Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia riikidega; (4) koostöö Aasia, Vaikse ookeani piirkonnas, Aafrika ja Lähis-Ida riikidega ning seotud regionaalsete organisatsioonidega.

(1) Teenuse „Eesti välis- ja julgeolekupoliitika kujundamine, transatlantilised suhted“ sihiks on kindlustada, et NATO kollektiivkaitse mehhanismid ja allianssi sõjaline kohalolu idatiival kindlustaksid piisava heidutuse, et tagada Eesti ning laiemalt kogu Euro-Atlandi piirkonna julgeoleku kindlustatus ja jagamatus. Fookuses on NATO ja EL-i kaitsekoostöö, sealhulgas NATO avatud uste poliitika ja vastastikku täiendav areng. Teeme tihedat koostööd USA, Suurbritannia, Prantsusmaa, Saksamaa, Põhja-Balti riikide ja Poolaga. Toetame strateegiate koostamist, mõttekodade ja ülikoolidega koostööd ning julgeolekuteemalisi üritusi ja visiite.

(2) Teenuse „Koostöö Euroopa riikidega ning ELi üldasjad“ sihiks on Euroopa riikidega koostöö edendamine nii kahepoolset kui ka regionaalsetes formaatides ja ELis. Teenusega tagatakse täiendavalt ELi teemade üldkoordinatsiooni välisministeeriumis ning Eesti seisukohtade kujundamine ELi üldasjades, sh laienemispoliitikas, ja Euroopa Liidu suhete kohta teiste Euroopa riikidega sh Ühendkuningriik, Türgi ja Euroopa majanduspiirkonna riigid. Kahepoolsetes koostöös on esiplaanil Ühendkuningriik, Saksamaa, Prantsusmaa, Põhja-Balti riigid ja Poola. Mitmepoolset keskendumist 3B, NB8 ja Läänemere koostöö formaatidele. ELi laienemisel on fookuses Lääne-Balkan, Ukraina, Moldova ja Türgi. Toetame olulisi visiite, konsultatsioone ja strateegiate koostamist ning Eesti nähtavust rahvusvahelistel üritustel ja organisatsioonides.

(3) Teenuse „Koostöö ja laiem rahvusvaheline poliitika Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia riikidega“ sihiks on rahvusvahelise koostöö edendamine Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia riikidega. Idapartnerlusriikidega tehtava koostöö eesmärgiks on edendada nende riikide demokraatia ja hea valitsemistava edendamist, majanduskoostööd EL-iga, energiajulgeolekut ning inimeste vahelisi kontakte. Fookuses on kahepoolne

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

koostöö ja välispoliitika kujundamine Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia riikide suunal, eeskätt ELi ja NATO raames. Oluline on koostöö Suurbritannia, USA, Saksamaa, Prantsusmaa, Põhja-Balti riikide ja Poolaga. Teeme koostööd OSCE-s, B3, NB8 ja 3SI formaatides. Toetame strateegiate koostamist, mõttekodade ja ülikoolidega koostööd ning kõrgetasemelisi visiite Eestisse ja piirkonda.

(4) Teenuse „Koostöö Aasia, Vaikse ookeani piirkonna, Aafrika ja Lähis-Ida riikidega ning seotud regionaalsete organisatsioonidega“ sihiks on rahvusvahelise koostöö edendamine Aasia, Vaikse ookeani piirkonna, Aafrika ja Lähis-Ida riikidega. Tegevustega edendatakse Eesti koostööd nende regioonide tähtsamate organisatsioonidega (nt ASEAN, ASEM, ASEF, Araabia Liiga, Aafrika Liit, neljapoolne julgeolekudialoog) ning ELi lõunanaabruspoliitika ja regionaalsete välis-strateegiate elluviimist (nt ELi strateegia koostööks India ja Vaikse ookeani piirkonnas).

Riikidest on fookus Jaapanil, Austraalia, Korea Vabariigil, Indial, Iisraelil, Araabia Ühendemiraatidel, Singapuril, Egiptusel, Keenial ja Lõuna-Aafrika Vabariigil. Toetame koostööd Aasia, Aafrika ja Lähis-Ida suunal ELi, NATO ja Atlandi-ülese partnerluse raames. Olulised on suhted Prantsusmaa, Saksamaa, Belgia ja Hispaaniaga ELi lõunanaabruspoliitikas. Suhete arendamine toetab Eesti julgeolekut ja majandushuveid (nt turgudele ligipääs, investeeringute kaitse, turism, digivaldkond). Toetame kõrgetasemelisi visiite, teadmuspõhist välispoliitikat ja arengukoostööd, sh humanitaarabi kriisipiirkondadele.

2. Eesti globaalsed välispoliitilised huvid“ programmi tegevuse teenused

Arengukavas kirjeldatud huvid ja eesmärged realiseeritakse peamiselt nelja teenuse kaudu (1) Eesti esindamine ÜROs ja teistes inimõiguste, demokraatia, terrorismi tõkestamise ja rändega seotud rahvusvahelistes organisatsioonides; (2) digi- ja küberdiplomaatia; (3) ühendatuse-, kliima- ja energeetikadiplomaatia; (4) eestlaskonna kaasamine välismaal, kultuuri- ja kodanikudiplomaatia.

(1) Teenuse „Eesti esindamine ÜROs ja teistes inimõiguste, demokraatia, terrorismi tõkestamise ja rändega seotud rahvusvahelistes organisatsioonides“ sihiks on Eesti välispoliitiliste seisukohtade väljatöötamine ja suhtlemise korraldamine ÜRO-s, OSCE-s ja Euroopa Nõukogus ning teistes valdkondlikes rahvusvahelistes organisatsioonides. Teenuse fookus on inimõigustel, demokraatial, rändel ja terrorismivastasel võitlusel. Toetame reeglitel põhinevat maailmakorda ning rahu ja julgeolekut. Eesti panustab rahvusvahelistes organisatsioonides valdkondades nagu küberjulgeolek, e-riik, haridus, demokraatiatoetus ning naiste ja laste õiguste kaitse.

(2) Teenuse „Digi- ja küberdiplomaatia“ sihiks on hoida Eesti kui suunanäitaja ja hinnatud partneri positsiooni küberjulgeoleku ja -diplomaatia teemadel maailmas. Digi- ja küberjulgeoleku teemade eestkõneleja saatuse abil võimestatakse ja toetatakse kõiki teisi Eesti välispoliitika tegevussuundi.

Digi- ja küberdiplomaatia on lõimitud välispoliitika eri valdkondadega. Eesti arendab koostööd ELi, NATO, ÜRO ja regionaalsetes formaatides (NB8, B3) ning teeb tihedat koostööd liitlastega nagu USA, Suurbritannia ja Saksamaa. Fookuses on vaba ja turvalise digiruumi edendamine, küberkoostöö, sanktsioonide jõustamine, arengukoostöö ja äridiplomaatia, toetades eesti IT-sektori eksporti ja digiriigi kuvandit.

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

(3) Teenuse „Ühendatuse, kliima- ja energeetikadiplomaatia“ sihiks on rahvusvahelise koostöö edendamine ja Eesti huvide kaitsmine majandusjulgeolekut, rahvusvaheliste suhete stabiilsust ja kestlikku arengut tagavatel teemadel, hõlmates Eesti ja EL-i ühendatuse arhitektuuri kujundamist, energiajulgeolekut ning kliimamuutuste tõkestamise eelduseks oleva rahvusvahelise konsensuse loomiseks vajalikku diplomaatiat. Fookuses on Kolme mere algatus, selle investeerimisfond ja Eesti huvide esindamine ELi rohepöördes. Edendame ühendatust, energiajulgeolekut ja taristu digitaliseerimist ning osaleme rahvusvahelistes standardiaruteludes. Koostöö toimub USA, Suurbritannia, Saksamaa, Prantsusmaa, Põhja-Balti riikide ja Poolaga ning NB8 formaadis. Ühendatuse, kliima- ja energiadiplomaatia kaudu toetatakse ELi majandus- ja naabruspoliitikat, arengukoostööd ning Eesti ettevõtete rahvusvahelist haaret. Toetame strateegiate koostamist ja tähtsate rahvusvaheliste ürituste toimumist.

(4) Teenuse „Eestlaskonna kaasamine välismaal, kultuuri- ja kodanikudiplomaatia“ sihiks on tagada tugev side välismaal elava eestlaskonnaga ning välismaal elavate rahvuskaaslaste osalemine Eesti ühiskonnaelus ja selle arengus. Koostöös siseriiklike partneritega (nt KuM, SiM, HTM, Integratsiooni Sihtasutus) toetatakse tagasipöördumist, (taas)kohanemist ning Eesti kultuuri tutvustamist välismaal. Ilmub uudiskiri *Global Estonian* ja korraldatakse virtuaalfoorumeid. Panustatakse väliseesti kogukondade informuumi, eestikeelse hariduse ja keeleõppe kättesaadavusse, kultuuripärandi hoidmisele ning usulisele teenimisele. Kaasatakse rahvuskaaslast ja Eesti sõpru rahvadiplomaatiasse, et tugevdada Eesti mainet ja toetada majandusdiplomaatiat.

3. „Rahvusvaheline õigus ning konsulaar- ja sanktsioonipoliitika“ programmi tegevuse teenused.

Arengukavas kirjeldatud huvisid ja eesmärke realiseeritakse peamiselt kolme teenuse kaudu, mida Eesti ühiskonnale osutatakse: (1) konsulaarteenused ja -abi; (2) rahvusvahelise ja EL-i õiguse koordineerimine; (3) sanktsioonipoliitika ja strateegilise kauba kontroll.

(1) Teenuse „Konsulaarteenused ja -abi“ sihiks on pakkuda klientidele lihtsalt kättesaadavaid konsulaarteenuseid kulutõhusalt. See eeldab konsulaarpoliitika kujundamist ja elluviimist ning koostööd teiste asutustega (ennekõike Siseministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet). Tagame operatiivse reisiinfo ja riskikommunikatsiooni edastamise, reisijate teadlikkuse edendamise. Eesmärk on suurendada välismaal elavate eestlaste teadlikkust e-teenustest ja lihtsustada dokumentide taotlemist ning väljastamist, sh postiteenuste kaudu. Toetame tugevat aukonsulite võrgustikku, mis aitab nii konsulaarteenustega kui ka majandusdiplomaatias. Esindame Eestit ELi konsulaar- ja viisapoliitika aruteludes ning tõstame reisijate teadlikkust ohtudest läbi „Reisi targalt“ veebikeskkonna ja veebikonsuli kanalite. Osaleme ELi kriisiplaneerimises.

(2) Teenuse „Rahvusvahelise ja ELi õiguse koordineerimine“ teenuse sihiks on, et Eesti seisukohad rahvusvahelise ja ELi õiguse üldküsimustes oleksid esindatud ja huvid kaitstud. Eesti seisukohti kaitstakse rahvusvahelistes kohtutes ja tagatakse kooskõla rahvusvahelise ning EL-i õigusega. Toetatakse sanktsioonide ja küberjulgeolekupoliitika kujundamist ning EL-i üldasjade ja viisapoliitika koordineerimist. Oluline on koostöö liitlastega (nt USA, Suurbritannia, Saksamaa, Prantsusmaa, Põhja-Balti riigid) ning osalus ÜRO ja B3 formaadis. Teenus toetab kaubandus- ja investeerimislepingute sõlmimist ning teeb koostööd ülikoolidega rahvusvahelise õiguse arendamisel.

(3) Teenuse „Sanktsioonipoliitika ja strateegilise kauba kontroll“ teenuse sihiks on tagada, et Eesti välis- ja julgeolekupoliitilised huvid oleksid Euroopa Liidu sanktsioonipoliitika kujundamisel esindatud ja kaitstud

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

ning strateegilise kauba kontroll teostatakse kõikide nõuete kohaselt. Teenusega kaitstakse Eesti julgeolekupoliitilisi huve EL-i sanktsioonipoliitika kujundamisel, eesmärgiga mõjutada Venemaad ja Valgevenet järgima rahvusvahelist õigust ja inimõigusi. Tagatakse, et rikkumised tooksid kaasa majanduslikud kulud ja rahvusvahelise isoleerituse. Strateegilise kauba kontrolliga toetatakse sanktsioonide jõustamist ja julgeolekukeskkonna tugevdamist.

4. „Välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia“ programmi tegevuse teenused

Arengukavas kirjeldatud huvisid ja eesmärgid realiseerime peamiselt läbi kahe teenuse, mida osutame: (1) majandusdiplomaatiline ja - julgeoleku alane tugi Eesti ettevõtjatele; (2) Eesti huvide edendamine EL-is ja teistes rahvusvahelistes majandusorganisatsioonides.

(1) Teenuse „Majandusdiplomaatiline tugi Eesti ettevõtjatele“ sihiks on koostöös EIS-i ja MKM-iga toetada ettevõtteid välisturgudele sisenemisel ja seal tegutsemisel ning soodustada välisinvesteeringute jõudmist Eestisse, ennekõike visiitide, kohtumiste ja ürituste korraldamise ning ettevõtjate nõustamise kaudu. Teenuse eesmärk on edendada kõrge lisandväärtusega ekspordi ja jätkusuutlike välisinvesteeringute kasvu, toetada Eesti ettevõtjaid välisurgudel. Majandusdiplomaatia toimub koostöös e-residentide ja aukonsulitega ning on seotud kahe- ja mitmepoolsete koostöösuhetega. Tähtis on ka julgeoleku ja majandushuvide tasakaal.

(2) Teenuse „Eesti huvide edendamine EL-is ja teistes rahvusvahelistes majandusorganisatsioonides“ siht on luua ekspordi ja investeeringuid toetav toimivate lepingute baas, kaitsta Eesti majandushuve rahvusvahelistes organisatsioonides ning soodustada ELi siseturu ja taristu arendamist. Nende eesmärkide täitmisega luuakse eeldused välisinvesteeringute ja ekspordi jätkusuutlikuks kasvuks. Teenuse fookuses on ELi vabakaubanduslepingute laienemise toetamine, WTO rolli tugevdamine ja ELi siseturu edendamine. Riikide vahel edendatakse investeeringute kaitset, topeltmaksustamise vältimist ning koostööd digivaldkonnas. Toetatakse ka andmevahetust majanduspartneritega Euroopas ja panustatakse olulistesse taristuprojektidesse vastavalt Eesti huvidele.

5. „Arengukoostöö ja humanitaarabi“ programmi tegevuse teenused

Arengukavas kirjeldatud huvisid ja eesmärgid realiseeritakse peamiselt läbi kahe teenuse, mida Eesti ühiskonnale osutatakse: (1) Eesti arengukoostöö poliitika kujundamine; (2) Eesti humanitaarabipoliitika kujundamine ja rakendamine.

(1) Teenuse „Eesti arengukoostöö poliitika kujundamine“ sihiks on kujundada Eestist omanäoline, rahvusvahelisi arengueesmärgid toetav ning üldtunnustatud arengukoostöö põhimõtetest lähtuv doonorriik, kelle abi on partnerriikides oodatud ja nende arengule kasulik, kes on avatud koostööle ka teiste doonoritega ning kelle töö aitab otseselt saavutada kestliku arengu eesmärgid ja vähendada vaesust. 2023. aastal koostati partnereid kaasates arengukoostöö ja humanitaarabi strateegia 2024-2030.

Eesti arengukoostöö keskendub demokraatia, hariduse, tervishoiu ja majandusarengu toetamisele riikides, kus Eesti kogemus on tugev. Koostöös ESTDEViga tihendatakse koostööd teiste doonoritega ning suurendatakse osalust ELi ja rahvusvahelistes programmides. Eesti panustab aktiivselt arengupoliitika kujundamisse ÜROs, ELis ja OECDs ning arendab koostööd eelkõige Aafrika ja Idapartnerluse suunal, sh digivaldkonnas (D4D).

Välispoliitika programmi 2027-2030 eelnõu (PROJEKT)

(2) Teenuse „Eesti humanitaarabipoliitika kujundamine ja rakendamine“ sihiks on päästa inimesid ning abistada loodus- või inimtegevusest põhjustatud katastroofides ja kriisides kannatanuid. Loodus- või inimtegevusest põhjustatud katastroofidele ja kriisidele reageerimine rahvusvaheliselt kokku lepitud reeglite kohaselt, arvestades Eesti võimekust ja toetades selle arengut ekspertide kaasamise kaudu rahvusvahelistes kriisisituatsioonides humanitaarabi koordineerija või abiandjana. Teenusega edendatakse rahvusvahelist humanitaarabi, keskendudes kriisidele reageerimisele, ekspertide kaasamisele ja abi koordineerimisele. Fookuses on humanitaarõigus, töötajate kaitse, innovatsioon ja sooline võrdsuslikkus. Eesmärk on tõhus koostöö tsiviil- ja militaarstruktuuride vahel ning jätkusuutlik areng. Eesti osaleb ÜRO ja EL-i poliitikakujundamises ning toetab OCHA ja Punase Risti tegevust.